

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

УДК 930.1

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ З ПИТАНЬ УВІКОВІЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ВНАСЛІДОК СВІТОВИХ ВОЄН ТА ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ

Мазуренко Х.Л., Онищук Я.І.

Львівський національний університет імені Івана Франка

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-77>

У даній статті розглянуто питання співпраці України із західноєвропейськими державами в плані увіковічення пам'яті загиблих внаслідок воєн та політичних репресій, а також здійснення спільної архівної та наукової роботи. Окрім цього, проаналізовано основні аспекти віднайдення імен військовополонених та репресованих осіб і питання укладання об'єктивних мартирологів. У статті також означено роль міжнародних конференцій та їх значення для формування єдиної комеморативної стратегії в Україні. Окреслено значення міжнародної співпраці України із західно-європейськими державами в питаннях утримання військових кладовищ та їх благоустрою, а також щодо вшанування пам'яті загиблих вояків. Особливу увагу в статті приділено розгляду проблеми міжнародної комунікації, конфліктів на ґрунті історичної пам'яті та аналізу способів їх вирішення.

Ключові слова: історична пам'ять, мартиролог, меморіалізація, комеморація, міжнародна співпраця.

Постановка проблеми. Питання співпраці України з іншими державами в питаннях пошуково-ексгумаційних робіт на захороненнях жертв воєн та політичних репресій та меморіалізації віднайдених і зафіксованих воєнно-історичних пам'яток є новою та практично не вивченою темою в сучасній українській історії. Її значення полягає в необхідності спільних міжнародних досліджень у сферах вивчення невідомих сторінок воєнної історії ХХ ст., які дозволять більш об'єктивно проаналізувати події та уникнути деструктивного міфотворення на ґрунті історичної пам'яті. Налагодження міжнародної співпраці в питаннях, присвячених меморіалізації воєнно-історичних пам'яток та увіковіченню пам'яті загиблих внаслідок воєн та політичних репресій сприятиме розвитку архівної роботи, яка, в свою чергу, дозволить віднайти досі невідомі імена жертв воєнних конфліктів та звести їх у єдині мартирологи. Велике значення також мають міжнародні конференції на дану тематику та спільні меморіалізаційні заходи, які сприятимуть зміцненню наукових і культурних зв'язків України з іншими державами, а також дозволять вирішити дискусійні питання історичної пам'яті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Частково питання міжнародної співпраці України з Німеччиною в плані увіковічення пам'яті жертв Другої світової війни висвітлено в дисертації кандидата історичних наук Черкас Т.В. «Наслідки Другої світової війни у гуманітарній співпраці України та Німеччини (1991-2014 рр.)» (Київ, 2016 р.) Що стосується спільних досліджень та меморіалізаційних заходів, які у ХХІ ст. Україна здійснює спільно з іншими західноєвропейськими державами, то дана тема в науковій літературі наразі не розглянута і може стати новим напрямом сучасної історичної науки в Україні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Станом на 2018 р. практично недослідженою є тема співпраці України із західноєвропейськими державами (окрім Німеччини) в плані увіковічення пам'яті загиблих внаслідок воєнних конфліктів і політичних репресій. Також маловивченими є питання, присвячені взаємодії України з іншими державами в плані наукової співпраці, в тому числі, спільної роботи в архівах та організації міжнародних конференцій.

Постановка завдання. Метою статті є окреслення основних напрямів співпраці України із державами Західної Європи в питаннях увіковічення пам'яті жертв воєн і політичних репресій, а також їх комплексний аналіз у контексті меморіалізації воєнно-історичних пам'яток в Україні та поза її межами.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи та аналізуючи дане питання, слід насамперед відзначити багаторічну співпрацю України та *Німеччини* на ґрунті ідентифікації, перепоховання загиблих та увіковічення їх пам'яті. Запити української сторони до німецької щодо встановлення особистості за ідентифікаційними жетонами здійснювалися вже після 1991 року, коли розпочалися дослідження захоронень вояків Вермахту та дивізії «Галичина». Так, у 2008 році з ініціативи працівників КП ЛОР «Доля» і завдяки сприянню Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій (м. Київ) була зроблена спроба відшукати інформацію про загиблих у «Бродівському котлі» дивізійників в архіві «WASt» («Німецької служби оповіщення близьких родичів полеглих колишнього Вермахту») в Берліні. Саме там спеціалісти розшифровують ідентифікаційні жетони військово-службовців німецької армії, встановлюючи їх прізвища. На жаль, з отриманої відповіді стало зрозуміло, що керів-

ництво архіву тоді було не готове надати таку інформацію. У 2013 році через Державну міжвідомчу комісію у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій було зроблено повторне клопотання з приводу розшифрування дивізійних жетонів. Цього разу спроба виявилася успішною. «WASt» надав дані про 4 ідентифікатори, що були виявлені разом з останками у 2009 році в селі Княже (2 екз.) та 2010 року в селі Скварява (2 екз.). За цими жетонами було встановлено прізвища та імена загиблих дивізійників – Дідух Євген 1925 р.н. – радист 2-ої роти батальйону зв'язку, Петруняк Богдан 1923 р.н. – стрілець протитанкової роти, Фартушок Фердинанд 1920 р.н. – артилерист 4-ої батареї артилерійського полку та Горій Богдан 1920 р.н. – артилерист 9-ої батареї артилерійського полку. Таким чином можна сподіватися, що таким чином будуть розшифровані решта дивізійних «erkennungsmarken», а сім'ї нарешті дізнаються, де спочивають останки їхніх родичів. Продовжуються спільні роботи щодо ідентифікації солдатів і до сьогодні.

Також у ХХІ столітті здійснюється архівна робота, яку разом проводять представники української та німецької сторін. Так, у 2015 та квітні 2016 року секретар Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників АТО, жертв воєн та політичних репресій Святослав Шеремета і працівники КП ЛОР «Доля» побували з робочим візитом у штаб-квартирі Німецького народного союзу з догляду за воєнними могилами у місті Касселі та столиці Німеччини – Берліні. Під час візиту відбулись зустрічі із керівництвом Народного союзу, зокрема з генеральним секретарем Даніелею Шілі та президентом Маркусом Мекелем. У Касселі працівники КП ЛОР «Доля» ознайомились із роботою архіву Німецької спілки з догляду за воєнними похованнями та військового архіву WASt (Німецький службовий архів) у Берліні [2]. Слід зазначити, що в грудні 2017 р. Святослав Шеремета повторно відвідав Німеччину та обговорив з німецькими колегами питання створення українсько-німецьких проєктів з увічнення пам'яті загиблих в часи Другої світової війни, встановлення імен загиблих українців та воїнів радянської армії, які були військовополоненими. Керівник КП ЛОР «Доля» не виключає, що через рік-півтори можливе видання спільної українсько-німецької наукової праці, яка буде присвячена вищевказаним питанням, про що Святослав Шеремета наголосив на своїй сторінці у мережі Facebook [16].

Також у 2016 р. КП ЛОР «Доля» отримало від Німецької народної спілки в Касселі базу даних із 1266 прізвищами військовослужбовців німецької армії, серед яких є багато імен вояків 14 Гренадерської дивізії Ваффен СС «Галичина». Детальне вивчення та аналіз цієї бази даних сприятиме більш об'єктивному вивченню такої дискусійної теми як діяльність дивізії «Галичина» та встановленню родинних зв'язків дивізійників і їх нащадків.

Необхідно відзначити також міжнародні конференції, котрі здійснювалися у Львові за сприяння німецького Фонду Конрада Аденауера у 2015-2017 рр. та були присвячені питанням декомунізації, формування єдиної комеморатив-

ної стратегії в Україні, меморіалізації пам'ятних місць, а також увічнення пам'яті загиблих внаслідок воєн та політичних репресій у ХХ ст. Крім цього, під час даних заходів здійснювався обмін досвідом із центральним і східним регіонами України та країнами Західної Європи й Прибалтики. Зокрема, на конференції, яка відбулася 10-12 листопада 2017 р., було розглянуто питання щодо подолання спадку комуністичного тоталітарного режиму в країнах Центральної та Східної Європи та роль християнських цінностей у цих процесах, шляхи подолання комуністичної спадщини на прикладі досвіду Молдови, а також здійснення пошуково-ексгумаційних робіт і меморіалізації у країнах Прибалтики [6].

Тривалою в часі є також співпраця України з **Австрією** в галузі утримання військових кладовищ та їх благоустрою, а також у питаннях ушанування пам'яті загиблих вояків – учасників Першої світової війни. Зокрема, спільні роботи здійснюються за сприяння австрійської меморіальної організації «Австрійський чорний хрест», заснованої у 1918 (за іншими даними – у 1919 р.), яка опікується військовими захороненнями часів Першої світової війни, в тому числі на території Західної України. Співпраця української сторони із цим об'єднанням розпочалась ще у 2009 р. Саме тоді в австрійській провінції Штирія, звідки походило багато австрійських вояків, які полягли в битві біля с. Керниця Городецького р-ну Львівської області у вересні 1914 р. У 2010 р. поблизу вищевказаного села за сприяння «Австрійського Чорного хреста» було відкрито та освячено меморіальне кладовище солдат Першої світової війни, де перепоховали 230 австрійців та 52 росіян. Біля цвинтаря встановили обеліск, який зведений спільно австрійською та українською сторонами та символізує мир та взаємопорозуміння між народами у спільній Європі [8].

Також у листопаді 2017 р. керівник КП ЛОР «Доля» Шеремета С.П. та науковець Козак О.М. відвідали третє засідання Міжнародної ради «Меморіалу нацистського концтабору Маутгаузен» у столиці Австрії м. Відень, де представляли українську сторону. Після завершення засідання здійснили пошукові роботи в архіві «Меморіалу Маутгаузен» з метою з'ясування долі українських в'язнів цього концтабору [13].

У вересні 2017 р. в Івано-Франківську відбулася зустріч голови Івано-Франківської обласної ради Сича О. з аташе з питань оборони Посольства Австрійської Республіки в Україні Еріхом Сімбюргером. Останній заявив, що сприятиме налагодженню відносин комунального підприємства Івано-Франківської обласної ради «Пам'ять», яке займається пошуком та перепохованням жертв війни та політичних репресій на Івано-Франківщині, з організацією «Австрійський Чорний хрест» у плані співпраці в частині вшанування поховань австрійських вояків часів Першої світової війни, яких, за словами Сича О., на території Івано-Франківщини ексгумовано понад 1500 [1].

Через два місяці, у листопаді 2017 р., представники «Австрійського Чорного хреста» та делегати Угорщини й Німеччини відвідали м. Старий Самбір Львівської обл. Було здійснено спільне сходження на гору Острогірка, де відвідали військовий цвинтар, де поховано близь-

ко двох з половиною тисяч загиблих вояків військової кампанії кінця жовтня 1914 року. На цій горі назавжди залишилися солдати та офіцери різних національностей – австрійці, угорці, українці, росіяни та навіть кавказці. Українські активісти розповіли своїм іноземним колегам про історію відновлення цієї братської могили і про перспективні плани спорудження на місці поховання меморіального знаку. Учасники зустрічі схвалили ідею встановлення офіційного статусу військовому похованню на горі Острогірка як військового цвинтаря часів Першої світової війни та узаконення прилеглої до нього території з наданням статусу військового поля битв [14].

Необхідно відзначити співробітництво України зі **Словенією**. Так, у листопаді 2018 р. було створено спільну українсько-словенську експертну групу з вивчення історичних фактів Першої світової війни. Дослідники обговорили документаційну процедуру реконструкції пам'ятника, встановленого українських воїнам, які загинули на території Словенії в роки Першої світової війни. Окрема увага була приділена спільній діяльності у сфері обміну архівними матеріалами, яку передбачає укладений у 2017 р. Протокол установчого засідання. Планується організація спільних конференцій та інших наукових заходів, присвячених тематиці Першої світової війни [12].

Що стосується співпраці України та **Польщі** в плані пошуково-ексгумаційних робіт і увіковічення пам'яті загиблих внаслідок воєн та політичних репресій, то станом на 2018 р. вона призупинена у зв'язку із систематичним руйнуванням українських меморіалів на території Республіки Польща та бездіяльністю польської влади з цього приводу, а також демонтажем пам'ятника воїнам УПА в с. Грушовичах (Підкарпатське воєводство) [19], який до того був неодноразово осквернений. Відповіддю на останню ситуацію став мораторій на ексгумацію польських захоронень на території України від 20 червня 2017 р., ініційований УІНП [18]. У листопаді 2017 року голова Інституту В'ятрович В.М. повідомив, що мораторій може бути знято за умови згоди Польщі на відновлення у себе зруйнованих та осквернених українських пам'ятників [7]. Ситуацію було ускладнено створенням так званого «списку Вациковського», тобто, переліку осіб, яким був заборонений в'їзд до Польщі. Одним із його учасників став секретар Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, пам'яті учасників жертв війни та політичних репресій та директор КП ЛОР «Доля» Шеремета С.П. [10]. У грудні того ж року відбулася зустріч з даного питання на рівні президентів обох держав, проте право на ексгумацію відновлено не було [5].

24 травня 2018 р. у с. Грушовичі розпочалися пошуково-ексгумаційні роботи на місці демонтованого меморіалу, метою яких було виявлення поховання вояків УПА чи спростування даного факту. Представники України, в тому числі й Секретар державної міжвідомчої комісії з увічнення пам'яті Шеремета С.П. були присутні лише в якості спостерігачів [17]. Наступного ж дня на глибині 1 м польські дослідники виявили людські захоронення [9]. Українські експерти висловили думку, що останки належать воякам УПА. Зокрема, на користь цієї гіпотези віді-

грає факт наявності у захороненні гудзика від німецької натільної білизни, яку часто носили українські повстанці, а також тріщина у лобовій частині одного з черепів, яка може свідчити про добивання пораненого. Представниця Об'єднання українців у Польщі Соляр О., яка перебувала на місці розкопок, зауважила, що саме розташування захоронення посеред старіших могил підтверджує гіпотезу про швидке таємне поховання загиблих вояків УПА, а також відповідні свідчення старожиливі [15]. Про те, що мінімум 3 останки із 18 віднайдених належать українським повстанцям, заявив і Шеремета С.П. та представники УІНП, зокрема, голова Інституту В'ятрович В.М. [4]. Але польська сторона не погодилась із цим твердженням: так, представник Інституту національної пам'яті Польщі Клецинський Б. висловив думку про те, що під час археологічних робіт «було знайдено низку поховань жінок, чоловіків і дітей в різному віці, але поки немає жодної передумови, щоб стверджувати, що це поховання, пов'язані з воєнними діями» [3].

12 червня 2018 р. Інститут національної пам'яті Польщі передав українській стороні доповідь у справі археологічних досліджень на цвинтарі у с. Грушовичі. У документі було підтверджено попередню заяву польського ІПН про те, що виявлені під монументом «цивільні, окремі поховання 16 осіб, зокрема чоловіків, жінок та дітей» [11]. Останків ексгумовано не було, перепоховання чи встановлення нового пам'ятника станом на липень 2018 р. не планується.

У контексті даної теми необхідно згадати про статтю Бірчака В., опубліковану 28 травня 2018 р. в газеті «Українська правда» та написану з використанням матеріалів історичних досліджень науковців Мороза В. та Рябенка С., а також дані документів та свідчення очевидців подій 1945-1946 рр. На підставі цих джерел автор стверджує, що в Грушовичах з числа українських повстанців поховані: станичний ОУН Тимко Базилевич – «Мороз», курінний лікар УПА Ключник Павло – «Сірко», старший стрілець, сапер УПА Дмитро Грицаль – «Дубенко», член боївки СБ – «Гонта» та районний референт СБ Дмитро Козак – «Марко» [20], що спростовує тези польського ІПН про цивільні захоронення під демонтованим пам'ятником. Також Бірчак В. наголошує на порушенні Республікою Польща чинного Закону «Про військові поховання та кладовища» від 28 травня 1933 р. Згідно з пунктом 2 статті 1 даного документа, «Groby wojenne bez względu na narodowość i wyznanie osób, w nich pochowanych, oraz formacje, do których osoby te należały, mają być pielęgnowane i otaczane należnym tym miejscem szacunkiem i powagą.» («Воєнні могили, незалежно від національності та релігії людей, у них похованих, та утворення, до яких вони належали, повинні бути пошановані та оточені належними тим місцям повагою та гідністю») [21].

Станом на липень 2018 р. польська сторона жодним чином не відреагувала на вказані вище тези, отже, наразі можливість конструктивного діалогу між обома державами та взаємне виконання вимог зведена до мінімуму, а подальші пошуково-ексгумаційні дослідження та співпраця щодо увіковічення пам'яті жертв воєн та політичних репресій все ще неможливі.

Висновки. Із поданої вище інформації можна зробити висновки, що у другому десятилітті ХХІ ст. ведеться активна пошукова, архівна та дослідницька співпраця України із країнами Західної Європи в питаннях увіковічення пам'яті жертв воєн та політичних репресій, а також меморіалізації воєнно-історичних пам'яток. Ця діяльність сприяє обміну досвідом, вдосконаленню методики роботи та поглибленню міжнародного наукового співробітництва.

Об'єктивний підхід до справи дозволить уникнути міфотворення на ґрунті історичної пам'яті різних народів та вирішити конфлікти, які через нього виникають, а також створити єдину комеморативну стратегію в Україні та Європі в цілому. Для реалізації цих цілей необхідним буде створення міжнародних експедицій для здійснення пошуково-ексгумаційних робіт з використанням наукових методів та пізнішою публікацією результатів у фахових виданнях.

Список літератури:

1. Австрійський чорний хрест допоможе впорядкувати на Прикарпатті поховання вояків Першої світової. URL: http://kurs.if.ua/news/avstriyskyu_chornyy_hrest_dopomozhe_vporядkuvaty_na_prykarpatti_pohovannya_voyakiv_pershoi_svitovoi_57926.html.
2. Відбувся робочий візит Святослава Шеремети та пошуковців КП ЛОР «Доля» до Німеччини. Архів КП ЛОР «Доля». URL: <http://dolya.lviv.ua/vidbuvsya-robochyj-vizyt-svyatoslava-sheremety-ta-poshukovtsiv-kp-lor-dolya-do-nimechchyny/>.
3. В ІНП Польщі заявили, що під зруйнованим пам'ятником у Грушовичах немає могил вояків УПА. URL: https://zaxid.net/v_inp_polshhi_zayavili_shho_pid_zruynovanim_pamyatnikom_u_grushovichah_nemaeye_mogil_voyakiv_upa_n1457689.
4. Голова УІНП заявив, що у Грушовичах є щонайменше три поховання вояків УПА. URL: https://zaxid.net/golova_uinp_zayaviv_shho_u_grushovichah_je_shhonaaymenshe_tri_pohovannya_voyakiv_upa_n1457697.
5. Дуда після зустрічі з Порошенком: Ми домовилися не увічнювати щось без науково перевірених доказів. URL: <http://gordonua.com/ukr/news/politics/duda-pislja-zustrichi-z-poroshenkom-mi-domovilisja-ne-uvichnjuvati-shcho-bez-naukovo-perevirenih-dokaziv-221901.html>.
6. За організації працівників КП ЛОР «Доля» відбулась Міжнародна конференція про комуністичні тоталітарні режими. URL: <https://dolya.lviv.ua/za-orhanizatsiji-pratsivnykiv-kp-lor-dolya-vidbulas-mizhnarodna-konferentsiya-pro-komunistychni-totalitarni-rezhymy/>.
7. Мораторій на ексгумацію для польської сторони може бути знятий, якщо вони погодяться відновлювати у себе українські пам'ятники, – В'ятрович. URL: https://ua.censor.net.ua/news/462542/moratoriya_na_eksghumatsiyu_dlya_polskoyi_storony_moje_buty_znyaty_i_yaksho_vony_pogodyatsya_vidnovlyuvaty.
8. На Городоччині відкрили кладовище солдатів австро-угорської армії. URL: http://vgolos.com.ua/news/na_gorodochchyni_vidkryly_kladovyshche_soldativ_avstrougorskoj_armii_43467.html?print.
9. Під зруйнованим польськими шовіністами пам'ятником УПА у Грушовичах таки знайшли поховання (фото). URL: http://vgolos.com.ua/news/pid_zruynovanim_polskymu_shovinistamy_pamyatnykom_.
10. Польща на рік заборонила в'їзд у країну Святославу Шереметі. URL: https://zaxid.net/polshha_na_rik_zaboronila_vyizd_u_krayinu_svyatoslavu_sheremeti_n1441887.
11. Польща передала Україні доповідь у справі досліджень в Грушовичах. URL: https://galinfo.com.ua/news/polshcha_peredala_ukraini_dopovid_u_spravi_doslidzhen_v_grushovychah_289459.html.
12. Працівники КП ЛОР «Доля» взяли участь у нараді з увічнення пам'яті полеглих воїнів-українців в Республіці Словенія. URL: <https://dolya.lviv.ua/pratsivnyky-kp-lor-dolya-vzyaly-uchast-u-naradi-z-uvichnennya-pamyati-polehlyh-vojiniv-ukrajintiv-v-respublitsi-sloveniya/>.
13. Працівники меморіально-пошукового підприємства «Доля» взяли участь у Міжнародному форумі в Австрії. Архів КП ЛОР «Доля». URL: <https://dolya.lviv.ua/pratsivnyky-memorialno-poshukovoho-pidpryjemstva-dolya-vzyaly-uchast-u-mizhnarodnomu-forumi-v-avstriji/>.
14. Представники іноземних правозахисних організацій з Німеччини, Австрії та Угорщини підвищують інтерес до військових поховань в Старому Самборі на Прикарпатті. URL: <http://starosambir.net.ua/9823/>.
15. Розкопки на місці зруйнованого пам'ятника УПА у Грушовичах: поляки добивали українців. URL: http://vgolos.com.ua/news/rozkopky_na_mistsi_zruynovanogo_pamyatnyka_upa_u_grushovychah_polyaky_dobyvaly_ukraintiv_317663.html.
16. Святослав Шеремета. URL: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1534182829999270&set=a.752031064881121.1073741825.100002227034116&type=3&theater>.
17. У Грушовичах розпочали дослідження на місці зруйнованого пам'ятника УПА. URL: http://gazeta.lviv.ua/2018/05/24/u-grushovichah-rozpochali-arheologichni-doslidzhennya-na-misci-zruynovanogo-pam-ya_tnika_upa_u_grushovychah_taky_znayshly_pohovannya_foto_317491.html.
18. Україна заборонила польським історикам проводити пошуки вбитих поляків на своїй території. URL: https://zaxid.net/ukrayina_zaboronila_polskim_istorikam_provoditi_poshuki_vbitih_polyakiv_na_svoiyi_teritoriyi_n1429213.
19. У Польщі за присутності представника влади розібрали пам'ятник воїнам УПА. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28454369.html>.
20. Хто похований в Грушовичах? Лікар зі Сорбонни та інші борці з тоталітаризмом. URL: <http://www.istpravda.com.ua/columns/2018/05/28/152510/>.
21. Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych. Kancelaria Sejmu. Dz.U. 1933 Nr 39 poz. 311. Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 681, z 2018 r. poz. 369. Art. 2. S. 2/6. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19330390311/U/D19330311Lj.pdf>.

Мазуренко Х.Л., Онищук Я.И.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ ИЗ ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКИМИ ГОСУДАРСТВАМИ ПО ВОПРОСАМ УВЕКОВЕЧЕНИЯ ПАМЯТИ ПОГИБШИХ В РЕЗУЛЬТАТЕ МИРОВЫХ ВОЙН И ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕПРЕССИЙ

Аннотация

В данной статье рассмотрены вопросы сотрудничества Украины с западноевропейскими государствами в плане увековечения памяти погибших вследствие войн и политических репрессий, а также осуществление совместной архивной и научной работы. Кроме этого, проанализированы основные аспекты нахождения имен военнопленных и репрессированных лиц и вопросы заключения объективных мартирологов. В статье также отмечено роль международных конференций и их значение для формирования единой коммеморативной стратегии в Украине. Обозначена роль международного сотрудничества Украины с западноевропейскими государствами в вопросах содержания военных кладбищ и их благоустройства, а также по чествованию памяти погибших воинов. Особое внимание в статье уделено рассмотрению проблемы международной коммуникации, конфликтов на почве исторической памяти и анализу способов их решения.

Ключевые слова: историческая память, мартиролог, мемориализация, комеморация, международное сотрудничество.

Mazurenko K.L., Onyshchuk Y.I.

Ivan Franko National University of Lviv

COOPERATION OF UKRAINE WITH THE WESTERN EUROPEAN COUNTRIES ON MEMORY IMMORTALIZATION OF THE LOSTS AFTER WORLD WARS AND POLITICAL REPRESSIONS

Summary

The article deals the issues of Ukrainian cooperation with Western European states in terms of commemorating the memory of the victims of wars and political repressions, as well as the implementation of joint archival and scientific work. In addition, the main aspects of identifying the names of victims of war and repressed persons and the question of making objective martirologists are analyzed. The article also describes the role of international conferences and their significance for the formation of a single commemorate strategy in Ukraine. The value of Ukrainian international cooperation with Western European states in the matters of maintaining military cemeteries and their improvement, as well as in honoring the memory of the dead soldiers has been noted. Particular attention to the problem of international communication, conflicts on the basis of historical memory and analysis of the ways of their solution is paid.

Keywords: historical memory, passionate, memorialization, commemoration, international cooperation.